

U -HuuSo-O

Opiskelun aikana tehtävästä huumetestauksesta säädetään niin sanotussa SORA-lainsäädännössä. Opiskelijoiden huumausainetestauksella pyritään estämään huumausaineiden käytöstä aiheutuvat vaaratilanteet.

Ennen näytteenottamista on tutustuttava Sora-lainsäädäntöön ja käytännön toteutukseen huumausainetestien osalta STM:n oppaasta: SORA-lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2015:2)

sekä Opetushallituksen sivuilta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/sora-ratkaisuja-soveltumattomuuteen>.

Indikaatiot Opintojen aikainen soveltuvuuden arviointi perustuu SORA-lainsäädäntöön, jossa oppilaitos voi velvoittaa opiskelijaa esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen. Kun selvitetään opiskelijan akuuttia päihtymystilaa ja toimintakyvyn heikkenemistä (Huumausaineen vaikutuksen alaisuuden tutkiminen), tutkitaan verinäytteestä laaja huumaus- ja lääkeaineseula (S -HuuSo-O). Kun epäillään huumausaineriippuvuutta, tutkitaan laaja huumaus- ja lääkeaineseula sekä veri- (S -HuuSo-O) että virtsanäytteestä (U -HuuSo-O).

Näyte Laboratoriomme järjestää asiakkailleen näytteenottokoulutusta. Lisätietoja voi järjestettävistä kursseista (kohderyhmä laboratoriohoitajat, työterveyshoitajat ja työterveyslääkärit) voi kysyä laboratoriomme. Tarkemmat näytteenotto-ohjeet ovat luettavissa mm. sosiaali- ja terveysministeriön julkaisusta, Huumausainetestaus työelämässä ja lähettemme kääntöpuolelta. Näytteet ottaa tehtävään perehdytyksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö.

Tutkimuspyyntölähete: Lähetteenä käytetään Vitan [Huumelähete työelämässä](#) lähetettä, johon indikaatioksi merkataan SORA ja tutkimuspyynnöksi U- Huuso-O.

Näytettä ei voida analysoida puutteellisilla lähetetiedoilla tai jos näytteestä puuttuu näytetunniste (viivakoodi) tai sinetöinti tai se on virheellinen.

Näytteenotossa on varmistettava testattavan henkilöllisyys. Lähetteeseen merkitään tutkittavan käyttämät lääkkeet viimeisen 14 vrk:n ajalta. Myös luontaislääkkeet on syytä kirjata ylös. Näytteenoton tulee tapahtua asianmukaisissa tiloissa ja valvotuissa olosuhteissa (valvottu näytteenotto) siten, että huomioidaan testattavan yksityisyyden suoja ja näytteen manipulointiin liittyvät seikat.

Näytteestä tarkistetaan välittömästi luovutuksen jälkeen seuraavat asiat:

- Näytteen määrän tulisi olla vähintään 20 ml
- Lämpötila (normaali 32 - 38 °C)
- Väri, haju ja ulkonäkö mahdollisten näkyvien lisäaineiden havaitsemiseksi

Näyte jaetaan testattavan läsnä ollessa kahteen putkeen, A- ja B-näytteeseen, jotka merkitään tunnistetiedoin ja sinetöidään. Näytteenottoajankohta ja sinettinumero merkitään lähetteeseen. Näytteenottoastiaan jääneestä loppuvirtsasta mitataan pH, jonka tulee olla 4-10.

Testattava seuraa koko näytteenottoprosessin, antaa suostumuksensa ja vahvistaa lopuksi allekirjoituksellaan asianmukaisen toiminnan.

Säilytys ja lähetys Laita sinetöidyt näyteputket salpapussiin, johon lisää myös palan imuliinaa, pakkaa putket niin ettei sinetti vaurioidu kuljetuksen aikana.

Näyte säilyy noin 3 viikkoa jääkaapissa, pidempiaikainen pakastettuna.
Lähetys
huoneenlämmössä.

Menetelmä HPLC-QTOF/MS, LC-MS/MS ja GC-MS

Toimitusaika 14 vrk

Tulkinta Menetelmä määrittää laajasti erilaisia huumausaineita ja väärinkäytettyjä lääkkeitä (mm. amfetamiineja ja niiden johdannaisia, bentsodiatsepiineja, z-lääkkeitä (tsopikloni, tsolpideemi, tsaleploni), gabapentinoideja kuten pregabaliinia, opiaatteja, opioideja, kannabista, kokaiinia, LSD:tä ja uusia psykotrooppisia aineita kuten katinoneja ja synteettisiä kannabinoideja.

Konsultointi Kemisti, FT Riia Plihtari

Puh. 045 7734 9026

riia.plihtari@vita.fi